

FYRBODALS

Kommunalförbund

Bakgrund och förslag

Antaget av Kommunförbundet Fyrbodals styrelsen den 17 december 2004.

Innehållsförteckning	sidan
Bakgrund	3
Detta är Fyrbodal – Mellan Västerhav och Innanhav Arbetsmarknad, Näringsliv, Utbildning, Kommunikationer	4
Fyrbodal i koncentrat Kommuner, Invånarantal, Yta, Arbetsmarknadsregioner, Befolkningsutveckling, Jobben i Fyrbodal	5
Viktiga aktörer i Västra Götaland Västra Götalands län, Länsstyrelsen, Länsarbetsnämnden, Västra Götalandsregionen, Göteborgsregionens Kommunalförbundet (GR), Business Region Göteborg (BRG), Sjuhärad Kommunalförbundet, Kommunförbundet Skaraborg, Västkom	6
Viktiga aktörer i Fyrbodal Kommunförbundet Fyrbodal, Kommunalförbundet Fyrstadskansliet, BOSAM och Dalsland, Tillväxtsekretariatet NoBo	8
Nuvarande kostnader för mellankommunal samverkan	11
Vägen mot Fyrbodal	12
En ny organisation Fyrbodal – förväntningar och farhågor Den nya organisationen – utgångspunkter	13
Konsekvenser för nuvarande organisationer och nätverk	15
Uppdrag och arbetsuppgifter Tillväxt- och utvecklingsfrågor, Verksamhetsstöd och intressebevakning, Projektansvar, Ägaransvar, Det formella uppdraget	16
Kommunalförbundets arbetssätt Organisationsform, Initiativrätt, Finansiering och ekonomisk styrning, Ersättning till förtroendeuppdrag	18
Organisationens resurser Personal, Ekonomi, Lokalisering	20
Genomförandeplan	20

Bakgrund

Styrelsen för kommunförbundet Fyrbodal gav den 21 januari 2004 uppdraget att starta en utredning med syfte att skapa en gemensam organisation i Fyrbodal som kompletterar och/eller ersätter nuvarande strukturer. I uppdraget ingick att ge en bakgrundsbild, presentera viktiga aktörer i Västra Götaland i allmänhet och Fyrbodal i synnerhet, teckna en bakgrund till Fyrbodalsamarbetet i stort samt lägga förslag till en ny gemensam mellankommunal organisation i Fyrbodal.

Styrgruppen har bestått av: Ordförande Gert-Inge Andersson (s), Trollhättan, Robert Svensson (c), Mellerud, Lennart Björk (s), Uddevalla, Zaid Långström (s), Färgelanda, Stig Nilson (s), Lysekil (etapp 1), Magnus Jacobsson (kd), Anders Wessman (mp), Clas-Åke Sörkvist (c), Lars G Blomgren (fp), Mats Abrahamsson (m), Sotenäs och Per Gunnar Modigh (v).

Arbetsgruppen har bestått av: Sammanställande Stig Fredriksson, Trollhättan, Guy Mahlviker, Vänersborg, Susanne Korduner, Åmål (etapp 1), Mailis Cavalli-Björkman, Strömstad (etapp 1), Lars Björneld, Uddevalla, Maria Lejerstedt, Strömstad (etapp 2), Ingmar Johansson, Mellerud (etapp 2) och Lars-Erik Knutsson, Munkedal. Utredningens sekretariat har samordnats av Lars Lindén, Kommunförbundet Fyrbodal.

Utredningen (etapp 1) skickades under sommaren ut på remiss till kommunerna.

Sammanställningen av remissen visar på ett starkt stöd för de förslag och tankar som utredningen presenterade. Nedan ges en kort sammanfattning av synpunkterna i remissvaren. Kommunernas remissvar bilägges utredningen.

Detta är slutrapporten (etapp 2).

Sammanställning av kommunernas remissvar

- Samtliga kommuner ställer sig bakom idén med att gemensamt i Fyrbodal skapa en ny organisation för samverkan.
- Det är viktigt att arbetet med en gemensam vision för Fyrbodal fortsätter.
- Tretton av fjorton kommuner anser att förbundet skall drivas som ett kommunalförbund med direktion.
- Några reservationer och protokollsanteckningar har varit kritiska gällande bristande representation från vissa partier och konsekvenserna för genusperspektivet.
- Grundprincipen skall vara att varje kommun står för sina respektive kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i förbundet.
- Idéerna med ett tematiskt arbetssätt och att skapa utskott inom viktiga områden får stöd i remissvaren.
- Tillväxtfrågorna är viktigast, men uppdraget kring verksamhetsstöd skall också tydligt finnas med.
- Varje fråga måste ha sin geografi. Samverkan inom mindre delområden och även utanför Fyrbodal skall även fortsättningsvis finnas och utvecklas.
- Förbundschefen måste få mandat, resurser och förtroende att leda förbundets verksamhet.
- Det är viktigt med balans mellan uppdrag och resurser. Resurserna skall vara grundade på uppdragen (och inte tvärt om).
- Ingen utdebitering till de ”gamla” organisationerna

- Som placeringsort föreslås Uddevalla.

Detta är Fyrbodal – Mellan Västerhav och Innanhav

De fjorton kommunerna Trollhättan, Uddvalla, Vänersborg, Lysekil, Strömstad, Åmål, Mellerud, Färgelanda, Bengtsfors, Dals-Ed, Munkedal, Tanum, Orust och Sotenäs bildar tillsammans kommunförbundet Fyrbodal. Invånarantalet uppgår till ca 258 000, vilket är ca 17% av Västra Götalands läns befolkning. ”Grannarna” Värmlands läns har ca 270 000 invånare, Skaraborgs kommunförbund ca 255 000 och Östfold fylke ca 255 000. Göteborgsregionen har ca 800 000 invånare.

Fyrbodal rymmer en betydande bredd i såväl natur- som kulturhänseende. Det kan noteras att Fyrbodal historiskt är två länder, tre landskap och sedermera två län.

Arbetsmarknad

I området finns fem lokala arbetsmarknadsregioner, där exempelvis Orust ingår i Göteborgsregionens arbetsmarknadsregion och Åmål ingår i Säfles. Bengtsfors och Dals-Ed bildar egen LA-region, liksom Strömstad och Tanum. Fyrbodals kärna utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv är Trollhättans lokala arbetsmarknadsregion som samlar flertalet av Fyrbodals kommuner (Färgelanda, Mellerud, Uddevalla, Vänersborg, Munkedal, Sotenäs, Lysekil och Trollhättan samt Grästorp och Essunga). Totalt finns inom Fyrbodal drygt 110 000 jobb.

Näringsliv

Fyrbodal är den delregion i Västra Götalands län som är mest beroende av fordonsindustrin. Över 13 000 personer arbetar inom denna del av näringslivet. Några större företag med säte eller verksamhet i området är SAAB Automobile, Volvo Aero, Lear Corporation, DUNI, Scanraff, Volvo Car Corporation (Pininfarina), VBG-produkter, Opcon, ABBA Seafood, Arctic Paper och Holmen Paper.

Fyrbodal - och då framför allt Bohuskusten - erbjuder starka varumärken inom besöksnäringen och för 2003 redovisas över 2.5 miljoner gästnätter, att jämföra med Göteborgsregionens 3.5 miljoner. I Bohuslän (exkl Göteborg) beräknades turismen år 2002 generera över 3 300 årsarbeten.

Utbildning

Inom Fyrbodal finns ett varierat utbildningsutbud av hög kvalitet. Förutom regionala högskolan HTU finns här andra universitet/högskolor företrädde i form av Stenebyskolan, Kristinebergs Marina Forskningsstation och Tjärnö Marinbiologiska Laboratorium samt andra kompetenscentra såsom Fyrbodalinstitutet, Nordens Ark, Innovatum, Microbind och Polymertekniskt centrum.

Kommunikationer

Fyrbodal ligger nära Göteborg, nära Karlstad och nära Oslo. Med flyget från Trollhättan/Vänersborgs Flygplats nås Stockholm på en timma. E6 och riksväg 45 är de viktigaste vägarna jämte riksväg 44 som binder samman regionen. Bergslagsbanan och den s k Norge-Vänerlänken samt Bohusbanan och Älvsborgsbanan är de viktigaste järnvägsförbindelserna till och från området.

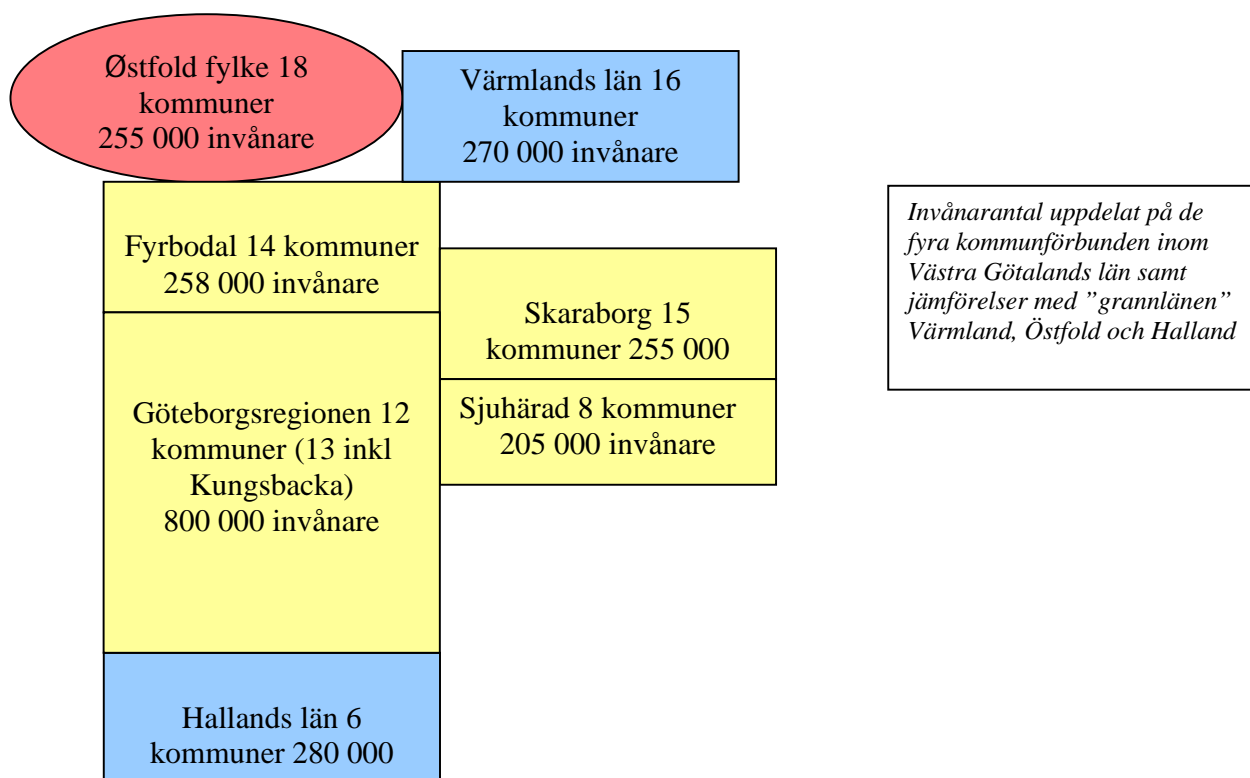
Fyrbodal i koncentrat

Medlemskommuner	Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud, Färgelanda, Orust, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Lysekil, Munkedal, Sotenäs, Tanum, Strömstad
Invånarantal	258 402 - 17% av Västra Götalands län
Yta	7 657 km ² - 30% av Västra Götalands län
LA-regioner (enligt NUTEK)	GÖTEBORG --> Orust 871 000 inv TROLLHÄTTAN --> Trollhättan, Uddevalla, Munkedal, Lysekil, Sotenäs, Färgelanda, Mellerud, Vänersborg (Grästorps o Essunga) 203 000 inv SÄFFLE --> Åmål 29 000 inv STRÖMSTAD --> Strömstad, Tanum 24 000 inv BENGTSFORS --> Bengtsfors, Dals-Ed 15 000 inv

Befolkningsutveckling Fyrbodal som helhet har sedan 1975 ökat i antalet invånare från ca 245 000 till ca 258 000 år 2003. Orust är den kommun som under samma period ökat mest – från 10 600 invånare 1975 till 15 160 år 2003. Flertalet kommuner har dock tappat i antal invånare. 1995 hade Fyrbodal drygt 260 000 invånare. Detta innebär att vi är 2.89 % av Sveriges befolkning.

JOBBen I FYRBODAL	ANTAL	Andel i (%)		
	2002	Fyrbodal	Västra Götaland	Riket
Jord, skog, fiske	2 400	2.1	1.5	1.8
Tillverkning, mineralutvinning	30 400	27.2	22.1	18.5
Energi, vattenförsörjning, avfall	1 100	1.0	0.8	0.8
Bygg	6 300	5.6	5.5	5.8
Handel, transport, lager	16 500	14.8	18.9	18.3
Bank, fastigh förvaltn, företagstj	8 800	7.9	12.2	13.8
FoU/utbildning	9 200	8.2	8.2	8.5
Hälsa, Sjuv, sociala tjänster	24 200	21.6	18.6	18.4
Personliga o kulturella tjänster	6 100	5.5	6.2	6.7
Civila myndigh, försvar, intern org	4 700	4.2	4.6	5.4
Övrigt	2 100	1.9	1.6	1.9
Totalt	111 800	100.0	100.0	100.0

Källa: Statistikdatabas för Västra Götaland och dess delar (Västra Götalandsregionen)

Viktiga aktörer i Västra Götaland

Under senare decennier har länsgränserna i Västsverige debatterats och utretts. Den 1 januari 1998 bildades enligt riksdagsbeslut det nya länet – **Västra Götalands län**. Med sina 49 kommuner och 1,5 miljoner invånare är det befolkningsmässigt Sveriges näst största län efter Stockholms län. Det nya länet består av gamla Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län samt Skaraborgs län utom Habo och Mullsjö kommuner som efter folkomröstning beslutade att de ville tillhöra Jönköpings län.

Länsstyrelsen är statens huvudman i länet. Göteborg är residensstad med säte för landshövdingen. Länsstyrelsen finns – utöver Göteborg -representerad på sex platser i länet: Göteborg, Vänersborg, Mariestad, Uddevalla, Skara, Borås och Hornborgarsjön. Länsstyrelsen administrerar och håller samman det statliga ansvaret i länet med rader av uppgifter inom skilda områden.

Länsarbetsnämnden, med säte i Borås, är länsmyndighet för allmänna arbetsmarknadsfrågor och ansvar därmed för länets arbetsförmedlingar.

Västra Götalandsregionen är en politiskt styrd organisation som startade den 1 januari 1999 efter riksdagsbeslut om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning, som bl a innebar att tunga uppgifter inom regional utveckling och infrastruktur överfördes från länsstyrelsen.

Försöket pågår fram till och med den år 2006. Utöver de statliga uppgifter som tillkommit ansvarar VG-regionen främst för sjukvård men även frågor som berör näringsliv, EU, turism, miljö och utbildning. Organisationen styrs av regionfullmäktige med säte i Vänersborg. Regionens Hus finns dessutom i Göteborg, Borås, Mariestad, Skövde och Uddevalla.

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) (Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö). För "Göteborg med omgivning" har samarbete kring regionala frågor pågått i mer än 60 år. Den regionala samarbetsorganisationen i Göteborgsområdet har sedan starten bytt namn och form några gånger. Storgöteborgs samarbetskommitté verkade fram till år 1976 då namnet ändrades till Göteborgsregionens kommunalförbund. Förbundets övergripande ändamål är att inom en rad områden tillvarata medlemskommunernas intressen och att främja deras samverkan, att stödja och utveckla den kommunala självstyrelsen samt att genom samhällsplanerande insatser och utredningar och på annat sätt verka för samordning av angelägenheter av gemensamt intresse. Förbundet har därutöver givits den konkreta uppgiften att svara för intagningen till gymnasieskolan. Förbundets leds av en fullmäktigeförsamling.

Business Region Göteborg (BRG) är ett helägt kommunalt bolag, som fick sin nuvarande form år 2000. Det representerar de 13 kommuner som utgör Göteborgsregionen och har som övergripande mål att bidra till hög sysselsättning och ett mångsidigt näringsliv i regionen.

Sjuhärads Kommunalförbund (Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Bollebygd, och Herrljunga samt Varberg som adjungerad). Kommunalförbundet, som bildades den 1 oktober 1999, utgör en mötesplats, där frågor som spänner över kommungränserna diskuteras. Infrastruktur, näringslivsutveckling, internationella samarbeten i kommunerna, kompetensutveckling, kultur och turism samt boende är kommunalförbundets viktigaste insatsområden. Förbundet leds av en förbundsledning som tillika är förbundsstyrelse.

I **Skaraborg** pågår för närvarande arbetet med att förändra inriktning och former för det fortsatta mellankommunala samarbetet. Samverkan är för närvarande organiserad i två ideella föreningar.

Västsvenska Kommunförbundets Samorganisation (VästKom) koordinerar samverkan mellan Kommunförbunden i Göteborgsregionen, Skaraborg, Fyrbodal och Sjuhärad. Västkom arbetar endast med frågor som berör alla kommunerna i länet. I första hand är frågorna koncentrerade kring "gränssnittsfrågor" inom hälso- och sjukvården.

West Sweden. Västsveriges EU- och representationskontor bildades 1992 och har idag 72 medlemmar. 1993 etablerade sig West Sweden i Bryssel och är således ett av de svenska regionkontor som funnits längst i Bryssel. Huvuduppgiften för verksamheten är att uppmuntra och stödja den lokala och regionala utvecklingen med hjälp av de möjligheter som medlemskapet i EU ger.

Viktiga aktörer i Fyrbodal

Kommunförbundet Fyrbodal startade sin verksamhet 1 januari 2001. Detta skedde efter en längre diskussion kring hur kommunförbundsorganisationen skulle se ut i Västra Götaland. Samtidigt upphörde de tidigare organisationerna i fd Bohuslän och Älvsborg. Samtidigt etablerades namnet "Fyrbodal" som ett vedertaget begrepp för kommunerna i Fyrstad, norra Bohuslän och Dalsland.

Kommunförbundet Fyrbodal är en sammanslutning av fjorton kommuner med ca 258 000 innevånare; Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Sedan länge har kommunerna här sett fördelen av att samarbeta. Detta har inneburit att man skapat flera fora för samarbete inom detta geografiska område. Det som är nytt är att länsförändringen öppnat ytterligare möjligheter till samverkan i Fyrbodal. Mer och mer har det blivit tydligt att alla kommuner inom området behöver varandra för att tillsammans utveckla en stark region.

Förbundet uppgift är att tillvarata kommunernas intressen inom Fyrbodals geografiska område, främja samverkan och tillhandahålla service. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Detta har bl.a. gjorts genom att skapa mötesplatser för kommunernas gemensamma viktiga regionala frågor. Inledningsvis har fokus varit kommunala hälso- och sjukvårdsfrågor, men snart utökades verksamheten och uppdragen högst väsentligt.

Kommunalförbundet Fyrstadskansliet (Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Lysekil) fick sin nuvarande organisationsform år 1987, då kommunalförbundet bildades. Samarbetet Fyrstadskommunerna emellan har däremot pågått i ett trettiotal år och successivt fått fastare inriktning. En total översyn av samarbetets uppgifter, arbetssätt och organisation gjordes år 1992. Översynen ledde till ett målsättningsprogram som innebar att samarbetet intensifierades. Arbetsformerna utvecklades bl a genom tätare kontakter politikerna emellan. Arbetsutskottet fick en stärkt roll och kansliet gavs utökade arbetsuppgifter. Insatser inom fyra verksamhetsområden prioriterades.

- Arbetsmarknads- och näringslivsfrågor
- Infrastruktur och kommunikationer
- Etablering av Fyrstad som begrepp och samverkan som modell för samhällsutveckling.
- Utveckling av effektivitet och kvalitet i produktion av samhällsservice.

De fyra insatsområdena har sedan dess utgjort plattform och ram för ett brett Fyrstadssamarbete även om innehåll och inriktning i samspelet varierat över tiden.

Tidiga exempel på samarbetsresultat är att kommunerna gemensamt äger Fyrstads Flygplats AB, som driver Trollhättan-Vänersborgs Flygplats. Fyrstad har vidare varit starkt pådrivande och initiativtagare i det arbete som ledde till att regionen fick en egen statlig högskola.

Senare betydelsefulla exempel är det arbete som lett fram till en gemensam syn på inriktningen i utvecklingsarbetet. Det arbetet och den samsynen har bl a bidragit till att Fyrstad kom att inrymmas i EU:s stödområde 2 för strategiska investeringar och utgjort grunden för den gemensamma visionen att "Fyrstad år 2012 skall vara en ledande teknik- och industriregion i Europa". Kommunerna har mot den här bakgrunden samfällt kunnat ställa sig bakom satsningarna på utvecklingsmotorer som Innovatum, Microbind och Film i Väst. Inte minst under Mål 2-perioden har kommunerna haft förutsättningar att driva gemensamt arbete på

näringslivsområdet med inriktning på bl a ny teknik, kompetens, entreprenörskap och miljö. Sammantaget har de samlade utvecklingsinsatserna bidragit till att Fyrstad kunnat profilera sig nationellt och internationellt.

Som ett viktigt led i utvecklingsarbetet och med konkreta effekter i vardagsarbetet har kommunerna bl a enats om bl a en gemensam trafiköverenskommelse, avtal om samordnad gymnasieutbildning, gemensam kulturstrategi och en gemensam plattform för integrationsarbetet.

Kommunalförbundet BOSAM, Bohusläns Samarbetskommitté (Strömstad, Tanum, Munkedal, Sotenäs, Lysekil och Uddevalla) bildades genom att kommunerna i norra och mellersta Bohuslän upplevde att man behövde en organisation som kunde medverka till att området fick utökad "bostadskvot". Dåvarande ordföranden såg också klart ett kommande behov av samordnad planering genom den fysiska riksplanering, som formulerades i början av 70-talet. Ytterligare motiv var bl a E 6:ans dragning genom Bohuslän. Vägverket behövde kommunernas gemensamma syn på planeringsunderlag som kunde påverka dragningen. Ytterligare motiv var den då pågående omstrukturering av näringsliv, sommargästers uppköp av helårshus samt behov av samordnad marknadsföring av regionen. En faktor som inte skall underskattas var att parallellt med BOSAM existerade ett av kommunerna ägt konsultföretag "Bohuskommunernas Byggnadskontor", som i mångt och mycket var de små kommunernas tekniska förvaltningar.

BOSAM var från början en ideell förening som finansierades genom medlemsavgifter där kommunerna svarade för 50% och Bohuslandstinget för 50%. Orust var då medlem i föreningen. Två viktiga händelser har påverkat verksamheten; Utträdet av Orusts kommun och Bohuslandstinget. Detta medförde en översyn av dels organisationen dels ekonomin. Då infördes principen att BOSAM skulle genom extern finansiering, uppdrag, erhålla balans i sin budget. Vidare omorganiserades BOSAM till kommunalförbund för att få stadga i verksamheten och klarare regler vid medlemskap resp utträde mm.

Exempel på resultat av samverkan där BOSAM medverkat är Hotell Laholmen, TanumStrand, Nordens Ark, planeringen av Kynnefjäll, Bohus Expo, planeringen av Havets Hus, bildandet och administration av Bohuskustens vattenvårdsförbund och Gränskommittén, första rastplatserna utmed huvudvägarna, vandrarhemmet på Gustafsberg, första bryggetappen i Grebbestad, servicehuset på Saltkällans badplats, museijärnvägen i Munkedal, lobbyarbetet kring väg E 6, turismutredningar och böckerna Kör till och Kustguiden.

Insatserna idag är inriktade på utredningsverksamhet och administration av verksamheter vattenvårdsförbundet, Fiskekommunerna, Gränskommittén. Viktiga uppgifter är att vara en spetsorganisation för EU-projekt. Exempel på utredningsarbete som pågår är Fyrbodals gymnasieutredning, vindkraft, administration av Forum Skagerrak II, GOLIN, Gränsland och Kontaktmässa. Den totala årliga omsättningen är ca 18 miljoner kronor.

Kommunalförbundet Dalsland (Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) bildades år 1996. Två huvudsakliga skäl låg till grund för bildandet, varvid ett var Sveriges inträde i EU, som kom att medföra att samtliga fem dalslandskommuner ingick i ett och samma målområde inom EU (Mål 5 b Västra Sverige). Tidigare hade Dalsland i stödhänseende varit delat – och är för all del än idag – där de norra kommunerna Åmål, Bengtsfors och Dals-Ed sedan regionalpolitikens införande i mitten av 60-talet ingått i det nationella stödområdet. Det andra skälet var bildandet av ett stort västsvenskt län. Såväl storlän som EU:s strukturfondspolitik fordrade en effektivare interkommunal samverkan i Dalsland än den som fanns tidigare.

Kommunalförbundet har en årlig insatsbudget på 6 mkr, vilket möjliggör gemensamma prioriteringar, gemensamma satsningar med gemensam finansiering.

Kommunalförbundets uppgifter är att verka inom regional utveckling, varvid näringslivsutveckling, högskolesamordning, turism/kultur, marknadsföring och profil-/imagefrågor prioriteras. Andra samverkansområden är kommunikationer/infrastruktur, miljö, teknisk förvaltning och andra primärkommunala verksamhetsområden efter godkännande av respektive medlemskommun.

Kommunalförbundet har arbetat med visionen om att göra Dalsland känt i omvärlden. Genom att Dalsland etableras som begrepp underlättas möjligheterna att samla resurser för viktiga behovsområden. Dalsland är ett starkare varumärke än de enskilda kommunerna. En stark kulturell identitet är sannolikt en viktig faktor för att åstadkomma en varaktig regional utveckling och tillväxt. Kommunalförbundet har utverkat betydande ekonomiska resurser till landskapet. Totalt har förbundet omsatt ca 250 mkr under tiden 1996-2003. Den kommunala insatsen har på denna tid varit ca 40 mkr. Den totala omsättningen av ”utvecklingsarbete” i Dalsland som förbundet i någon mån kan påverka (inkl infrastruktur och satsningar som görs över andra myndigheters konton) når miljardbelopp (väginvesteringar, investeringar i eldistributionsnät, företagsstöd mm). Dalslandskommunerna har samlats i en lång rad verksamhetsområden såsom IT-infrastruktur, gemensamt ekonomisystem, samverkan på socialtjänstområdet. Insatserna idag inriktas på regional utveckling och pågående utredning om fördjupad interkommunal samverkan.

Tillväxtsekretariatet NoBo (Strömstad, Tanum, Munkedal och Sotenäs) är en kommunal samverkansform utan någon gemensam juridisk person. Det formella ägarskapet har växlat mellan kommunerna av praktiska skäl som tjänstemannens bostadsort och närhet till administrativt stöd. Samarbetet mellan de fyra kommunerna har pågått i olika konstellationer under många år men stärktes och fick en mer organiserad form år 1995 då kommunerna blev ett gemensamt stödområde inom EU 5B och ett gemensamt Leader II område. Sekretariatet för Leader II utgjorde kommunernas gemensamma resurs för samverkan. Samarbetet stärktes från och med år 1996 då EU-projektet Näringslivsresurs Norra Bohuslän startades. Tillväxtarbetet, som inleddes år 1999, blev en naturlig och viktig fortsättning på det fungerande samarbetet sedan VG-regionen valt Norra Bohuslän som ”eget Tillväxtavtalsområde”. Projektet Näringslivsresurs Norra Bohuslän svarade för att ta fram underlag till regionalt tillväxtavtal men kommunerna insåg under år 2000 att detta arbete krävde en egen resurs. Det nuvarande Tillväxtsekretariatet startade och fick egen processledarresurs från och med den 1 januari 2001. Tillväxtsekretariatet har bidragit till att strukturera samarbetet och är inriktat på att hålla samman det övergripande utvecklingsarbetet. Det innefattar uppgifter att leda samarbetet med regionala tillväxtprogram, bevaka och följa upp pågående projekt i Norra Bohuslän, utforma handlings- och genomförandeplaner samt projekt och program som lagts fast i tillväxtprogrammet. Tillväxtsekretariatet är också kommunernas gemensamma resurs i det Fyrbodalgemensamma utvecklingsarbetet.

Utöver de redovisade mer ”etablerade” samverkansformerna finns ett nät av **annan kommunal samverkan inom Fyrbodalen** och med grannkommuner utanför Fyrbodalen mer eller mindre tidsbegränsade och med skilda syften.

Kostnader per kommun för mellankommunalt arbete 2004– fasta resurser

Kommun	Innevånare 2004-09-30	Kfb FBD ¹⁾	Bosam	Fyrstad	Dalsland	No Bo	Summa	Aktuell kost/inv	Föreslagen ny avgift 25 kr/inv
Orust	15 196	106 000					106 000	7,0	379 900
Strömstad	11 364	79 000	186 000			121 000	386 000	34,0	284 100
Tanum	12 286	85 000	219 000			121 000	425 000	34,6	307 150
Sotenäs	9 352	66 000	182 000			121 000	369 000	39,5	233 800
Munkedal	10 342	73 000	200 000			121 000	394 000	38,1	258 550
Lysekil	14 773	104 000	274 000	227 000			605 000	41,0	369 325
Uddevalla	50 005	348 000	841 000	681 000			1 870 000	37,4	1 250 125
Trollhättan	53 148	371 000		795 000			1 166 000	21,9	1 328 700
Vänersborg	37 116	259 000		568 000			827 000	22,3	927 900
Mellerud	9 774	69 000			188 000		257 000	26,3	244 350
Färgelanda	6 863	49 000			129 000		178 000	25,9	171 575
Bengtstors	10 340	74 000			206 000		280 000	27,1	258 500
Dals Ed	4 972	35 000			94 000		129 000	25,9	124 300
Åmål	12 871	90 000			240 000		330 000	25,6	321 775
Övrigt					664 000				
SUMMA	258 402	1 808 000	1 902 000	2 271 000	1 521 000	484 000	7 986 000		6 460 050

1) Inkluderar 516 000 kr till Västkom

Projektmedel för 2004

En beskrivning av de fasta resurserna ger ingen rättvisande bild av de olika organisationernas verksamhet. Samtliga organisationer har dessutom uppdrag och driver projekt som blivit särskilt omfattande genom olika former av EU-stöd. Tabellen nedan redovisar projektverksamhetens omfattning år 2004 för kommunernas deltagande i projekt som drivs av de nuvarande samverkansorganisationerna. Beloppen redovisar kommunernas egen finansiering och denna ska multipliceras med minst faktorn 2-4 för att visa projektens totala omfattning. Summorna innehåller inte projekt som medfinansieras och administreras direkt av kommunerna utan endast de projekt som drivs i samverkan.

Kommun	Innevånare	Kfb FBD	Bosam	Fyrstad	Dalsland	No Bo	Summa
Orust	15 196	126 127					126 127
Strömstad	11 364	94 321	211 213			426 500	732 034
Tanum	12 286	101 974	217 223			405 500	724 697
Sotenäs	9 352	77 622	182 140			695 000	954 762
Munkedal	10 342	85 839	152 536			442 500	680 875
Lysekil	14 773	122 616	213 649	650 000			986 265
Uddevalla	50 005	415 042	374 997	2 200 000			2 990 039
Trollhättan	53 148	441 128		3 900 000			4 341 128
Vänersborg	37 116	308 063		2 250 000			2 558 063
Mellerud	9 774	81 124			1 170 000		1 251 124
Färgelanda	6 863	56 963			810 000		866 963
Bengtstors	10 340	85 822			1 280 000		1 365 822
Dals Ed	4 972	41 268			580 000		621 268
Åmål	12 871	106 829			1 500 000		1 606 829
SUMMA	258 402	2 144 737	1 351 758	9 000 000	5 340 000	1 969 500	19 805 995

Vägen till Fyrbodal

Diskussionerna om syftet med, innehållet i och formerna för ändamålsenligt kommunalt samarbete i Västsverige har med växlande intensitet pågått under många år. Inte minst under de senaste två decennierna har dessa diskussioner i väsentliga delar varit kopplade till då aktuella länsindelnings- och regionaliseringsfrågor.

Med den nya västsvenska länsindelningen och regionbildningen tog diskussionerna ny fart och nya vändningar. En utbredd uppfattning var att det nya länets 49 kommuner nu med det nya länet som bas skulle gå samman i ett gemensamt kommunförbund med ”traditionella” kommunförbundsuppgifter, medan utvecklingsarbete och en rad andra kommunala samverkansuppgifter av mer operativ karaktär även fortsättningsvis skulle hanteras i redan etablerade kommungrupperingar.

Mitt i diskussionerna tog Göteborgsregionen beslut om att medlemskommunerna tillika skulle bli medlemmar i Svenska Kommunförbundet. Därmed föll inriktningen mot ett gemensamt kommunförbund vilket orsakade viss turbulens bland övriga kommuner i länet.

I det här läget valde kommunerna i Fyrbodalregionen att från den 1 januari 2001 gemensamt bilda ett kommunförbund, Kommunförbundet Fyrbodal, som kom att ges traditionella kommunförbundsoppgifter och operativa frågor i huvudsak enbart inom vård och social omsorg. Kommunerna insåg emellertid betydelsen av tätare kontakter sig emellan också i andra frågor av gemensamt intresse. Ett regelbundet informationsutbyte med konkret samspel i frågor som exempelvis den nya polisorganisationen i Väst hade inletts sedan flera år tillbaka. Detta samspel fick nu successivt fastare former och djupare innebörd. Gemensamma utvecklingsprojekt drogs igång. Tankarna om en på sikt gemensam mellankommunal organisation i Fyrbodal började komma, men uppfattningarna om behovet av en sådan gick ännu starkt isär.

Ett avgörande steg ”på vägen till Fyrbodal” blev när VG-regionen i en process från hösten år 2002 till början av år 2003 i tunga, övergripande frågor valde att kommunicera med kommunförbundet istället för som tidigare delregionerna i Fyrbodal. De tydligaste exemplen var remissarbetet kring de nationella och regionala infrastrukturplanerna och uppdraget att nu för första gången ta fram ett gemensamt underlag till tillväxtprogram för hela Fyrbodal.

Såväl remissarbetet kring infrastrukturplanerna som det gemensamma underlaget till tillväxtprogram liksom etableringen av Fyrbodalinstitutet blev framgångar för Fyrbodalsamverkan. Denna samverkan blev därmed en etablerad arena för utvecklingsfrågor och begreppet Fyrbodal började förekomma i sammanhang utöver de frågor som Kommunförbundet Fyrbodal inledningsvis avsåg att hantera. Politiker och tjänstemän från kommunerna i Fyrbodal började mötas betydligt oftare än tidigare och nya områden för samarbete började diskuteras.

En ny organisation i Fyrbodal

Fyrbodal är idag ett område där viktiga utvecklingsfrågor hanteras i samverkan. Den organisatoriska struktur som finns stämmer idag inte överens med den verklighet som hanteras. Därför föreslås att Kommunförbundet Fyrbodal utvecklas till ett kommunalförbund med uppgifter även inom regional utveckling mm.

Ett omfattande arbete med strategier och visioner för gemensam utveckling och samverkan har bedrivits i de gamla delområdena. Nu behöver en gemensam bild tas fram. Detta arbete har påbörjats och har till syfte att utifrån den gemensamt framtagna "Fyrbodalsbilden" skapa en hållbar och förankrad gemensam vision.

En ny organisation – farhågor och förväntningar

Förväntningarna på och kvarstående farhågor inför en ny gemensam organisation skiftar från kommun till kommun och från beslutsfattare till beslutsfattare, men kan ändå sammanfattas enligt följande.

Farhågor:

- Den delaktighet och drivkraft som vuxit fram inom ramen för dagens samarbetsformer kommer att gå förlorad i den större organisationen.
- De tre kommunalförbunden och NoBo har vuxit fram ur egna behov, på eget initiativ, på egna villkor och har en legitimitet som sträcker sig även utanför den kommunala sfären.
- Fyrstad, Bohuslän och Dalsland är var för sig starka varumärken och mycket resurser har lagts ned på att utveckla dessa identiteter
- Fyrbodal är alldeles för heterogent. Utvecklingsförutsättningarna är så olika och rymmer dessutom fem skilda arbetsmarknadsregioner. Det kommer att bli svårt att hävda Fyrbodal som varumärke.
- De stora kommunerna kommer att dominera. Det blir för stora geografiska avstånd och avsaknaden av en tydlig centralort är besvärande.
- En gemensam organisation blir tungrodd. Dagens organisationer är operativa och kan snabbt komma till beslut. Nu skall fjorton kommuner, med vitt skilda förutsättningar och i många fall utan upparbetat gemensamt förtroendekapital snabbt kunna komma överens i tunga frågor i en ny och ännu inte alltid bekant geografi.
- Det blir svårt att finna ändamålsenliga och hanterliga former för parlamentarisk styrning och förankring av den nya organisationens arbete.

Förväntningar:

- En gemensam organisation ger förutsättningar för en mer sammanhållen, enkel och mer rationell hantering av de mellankommunala samverkansfrågorna.
- Att verka i Fyrbodalsregionen ger större tyngd och större samlade resurser. De nuvarande delregionerna i Fyrbodalsregionen är för små. Först med sina ca 258 000 invånare blir Fyrbodalsregionen en röst att räkna med både i "det västsvenska samtalet" och utåt, nationellt och internationellt.
- Fyrbodalsregionen har starka gemensamma intressen – tillväxtfrågor, infrastruktur, miljö, utbildning, vård och omsorg, turism och kultur är gemensamma insatsområden och bör med fördel hanteras i ett gemensamt forum.
- En gemensam organisation kan ge kommunerna sänkta kostnader för kommunal samverkan om verksamheter samordnas.
- En gemensam organisation ger förutsättningar för färre och mer effektiva sammanträden.
- Gemensamma lösningar, särskilt inom administration, blir nödvändiga i en kärv kommunal ekonomi.

Den nya organisationen – utgångspunkter

Förslag till en ny gemensam organisation grundar sig i första hand på en bedömning av inom vilka områden den skall verka och vilka resultat den förväntas åstadkomma, en analys av den sammantagna Fyrbodalsprocessen och de förväntningar och farhågor som finns inför organisationsbildningen.

- Organisationen skall skräddarsys för Fyrbodalsregionens förutsättningar och behov med övergripande uppdrag att särskilt verka för tillväxt och utveckling i Fyrbodalsregionen samt att arbeta med verksamhetsstöd och intressebevakning i gemensamma frågor.
- Den nya organisationen skall ha ett starkt medlemsperspektiv och vara medlemskommunernas organisation.
- Påverkans- och samordningsfördelarna ska tas tillvara, men samtidigt måste delaktigheten, drivkraften och flexibiliteten som idag kännetecknar de mindre organisationerna bevaras.
- Organisationen skall vara rationell, ha styrka att främst av egen kraft men också med stöd av kompetensen i medlemskommunerna kunna svara mot uppdraget, som inkluderar egna initiativ och projekthantering och förutsätter insatser för att möta växande behov som exempelvis internationaliseringen.
- Organisationen skall vara initiativrik och utåtriktad samt ha stark förmåga att skapa nätverk i den egna regionen och kunna företräda Fyrbodalsregionen utåt.

Konsekvenser för nuvarande organisationer och nätverk

I Fyrbodal har som tidigare redovisats samverkan drivits i de nuvarande delregionala organisationerna under en lång följd av år. Dessa strukturer har på många sätt varit framgångsrika, medverkat till lösningar av många viktiga frågor och drivit utvecklingsprocesser. Under åren har också många relationer skapats både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. Dessa viktiga nätverk och förtroendefulla relationer är viktiga att bevara. Samtidigt bygger framgången för en ny kraftfull Fyrbodalsorganisation på att energin läggs i den nya strukturen. De förslag som presenteras i denna utredning får konsekvenser för nuvarande organisationer. Om de mål och utgångspunkter som redovisats ska nås betyder detta att den nya organisationen ersätter de nuvarande kommunalförbunden och kommunförbundet samt övertar deras *uppgifter i de delar som anges bland den nya organisationens uppgifter*. Kommunerna i Fyrbodal måste vara överens om att den nya organisationen är den huvudsakliga samspelsaren i tillväxtfrågor för att den ska bli framgångsrik. En långsiktigt lyckosam organisation förutsätter dessutom att förtroendefulla relationer nu byggs upp på Fyrbodalsnivå mellan både politiker och tjänstemän.

Konsekvenserna vad avser personal, lokaler etc måste utredas av varje delregional organisation för sig och tidspekterna för avveckling kommer att vara olika. Under omstruktureringsfasen svarar varje delregional organisation i Fyrbodal för sina kostnader. Samordning bör dock ske så snabbt som det är praktiskt möjligt av både effektivitets- och kostnadsskäl. Respektive organisation tar fullt ansvar för projekt som inte i sin helhet tar över av den nya organisationen. Ansvarsfrågorna för varje projekt som övertas måste specificeras i varje enskilt fall.

Det är givetvis upp till varje delregional struktur att avgöra om man önskar bevara någon eller några av de nuvarande organisationerna för andra uppgifter än sådana som i framtiden ska hanteras på Fyrbodalsnivå. Dessutom bör nya kommunala samverkansinitiativ alltid prövas i ett Fyrbodalsperspektiv, dvs kan / bör gemensamma ny frågor hanteras i Fyrbodal? Det måste alltid finnas en öppen och tydlig dialog mellan Fyrbodal och medlemskommunernas övriga samverkan.

En del av nuvarande delregionala strukturer är de politiskt tillsatta kommittéer som finns för olika uppdrag. För att få en mjuk övergång förordar arbetsgruppen att dessa kan få tjänstemannastöd från kommunalförbundet under innevarande mandatperiod om man så önskar. Ny ställning till denna fråga tas i anslutning till nästkommande mandatperiod.

Uppdrag och arbetsuppgifter

Fyrbodals kommunalförbund övertar inte något formellt ansvar som idag ligger på kommunerna. Eventuella övertagande av enskilda ansvarsområden kan komma att bli aktuell senare. Detta förutsätter att samtliga kommuner enhälligt kommer överens om det.

Varje medlemskommun skall ha möjlighet att samverka med den grupp av kommuner som den enskilda frågan kräver. Varje fråga skall ha sin omvärld. Fyrbodals kommunalförbund skall verka i de frågor som passar just detta geografiska område bäst.

Samtidigt är det nödvändigt att organisationen är handlingskraftig och har möjlighet och förmåga att ta egna initiativ.

Verksamheten och uppdraget delas inledningsvis in i *fem verksamhetsområden*.

1. Tillväxt- och utvecklingsfrågor

Förbundets viktigaste uppgift är att arbeta med tillväxtfrågor. Arbete skall vara direkt kopplat till det gemensamma tillväxtprogrammet. Kommunalförbundet skall på uppdrag av kommunerna föra dialog och samarbeta med Västra Götalandsregionen, olika statliga myndigheter, organisationer och föreningar med koppling till Fyrbodals kommunalförbundet skall vidare tillsammans med medlemskommunerna arbeta med gemensamma ställningstaganden i viktiga regionala frågor.

Inom arbetsområde "tillväxt och utveckling" blir ständigt nya frågor och arbetsområden aktuella. Initiativen kommer från flera håll. Huvudparten kommer givetvis från medlemskommunerna, som efterfrågar samverkan, samsyn i strategiska frågor och eventuell sambruk av viss verksamhet. Frågor väcks också från den regionala och centrala nivån som organisationen förväntas svara mot, bl. a. uppdrag som initieras av Västra Götalandsregionen. Utöver detta finns ett stort antal intressenter och organisationer i vårt omgivande samhälle som söker kontakt och dialog med kommunerna genom kommunalförbundet.

2. Verksamhetsstöd och intressebevakning

Ett viktigt mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret och att arbeta med kommunal intressebevakning.

Förbundet skall bygga förtroendefulla relationer och verka för hållbar samverkan mellan kommunernas verksamheter, en samverkan som även kan leda till gemensam drift inom strategiskt angelägna områden. De "traditionella" kommunalförbundsuppgifter inom bland annat vård och omsorg kan ses som en del av detta uppdrag. I uppdraget ingår att

- utveckla och stödja robust samverkan, erfarenhetsutbyte och sambruk mellan kommunerna
- bygga och stödja nätverk mellan tjänstemän och politiker
- samordna kommunerna i dialogen med andra samhällsaktörer och organisationer
- att på uppdrag bedriva eller samordna viss konferens- kurs- och utbildningsverksamhet i egen regi eller i samarbete med andra aktörer.

3. Projektansvar

Kommunalförbundet skall skapa en organisation som har kompetens och resurser att ansvara för och administrera gemensamt beslutade projekt. Dessutom skall organisationen också vara en resurs för kommunerna för att bättre kunna hitta och nyttja externa resurser. Resurser finns att

söka både nationellt och internationellt. Tydligaste exemplet på detta är de resurser som finns inom EU och ofta kräver att flera kommuner ansöker och driver projekten i samverkan. Våra nuvarande samverkansorganisationer har stor erfarenhet att arbeta med de strukturfonder och EU-program som är aktuella i vårt område.

I huvudsak skall verksamheten vara självfinansierande, vilket innebär att volymen på verksamheten styrs av tillgången på externa projektmedel. En viss medlemsfinansierad basverksamhet krävs för att kunna utveckla och initiera nya projekt.

4. Ägaransvar

Kommunförbundet Fyrbodals är idag delägare på uppdrag av kommunerna i Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Denna uppgift skall tas över av Fyrbodals kommunalförbund.

Ytterligare en uppgift är att samordna ägaransvaret för Västtrafik inom Fyrbodals.

Fyrbodalsinstitutet är ett annat exempel på där kommunernas ägande/inflytande skall samordnas i kommunalförbundet.

På sikt kommer sannolikt ytterligare områden och frågor att bli aktuella.

En fråga som kan bli aktuell är konsekvenserna av Ansvarsutredningens diskussion kring framtida primärkommunala uppgifter.

5. Det formella uppdraget – av kommunerna överlämnade uppdrag

Genom att använda driftformen kommunalförbund blir det i enlighet med lagstiftningen möjligt att i enskilda frågor lämna över vissa uppgifter från kommunerna till detta gemensamma beslutsorgan. Inledningsvis kommer inga formella uppgifter att lämnas över till Fyrbodals Kommunalförbund från kommunerna. Viktigt att framhålla är att varje ny fråga som framöver eventuellt överlämnas skall prövas i särskild ordning. I detta fall krävs full konsensus från alla medlemskommunerna där varje kommun har vetorätt.

Just nu pågår ett intensivt arbete med att finna en gemensam struktur för gymnasiearbetet.

Intagning till gymnasieskolan är ett formellt uppdrag som möjligen kommer att kunna bli aktuell för kommunalförbundet.

Kommunalförbundet är en egen juridisk person vilket innebär att uppdraget även inkluderar att ansvara för det gemensamma kansliet, teckna egna avtal samt att formellt ansvara för den personal som finns anställd. Personal som på längre eller kortare projekt arbetar på av direktionen beslutade uppdrag blir också ett ansvar för förbundet.

Sammanfattning av uppdraget

- Svara för gemensam regionalt tillväxt- och utvecklingsarbete.
- Utgöra den regionala organisation som svarar för medlemmarnas regionala tillhörighet till Sveriges Kommuner och Landsting.
- Medverka till en gemensam plattform för omvärldsorientering, debatt och förmedling av framtidsbilder.
- Aktivt bevaka kommunala intressen genom uppvaktningar, remissyttrande mm.
- Driva gemensamma utvecklingsprojekt för medlemskommunerna.
- Skapa förutsättningar för att nyttja EUs resurser till projekt.
- Skapa nätverk, sprida idéer och stimulera till erfarenhetsutbyte.
- Erbjud service/sambruk på områden där enskilda kommuners resurser är otillräckliga.
- Samordna och stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser.

- På uppdrag av kommunerna vara ägare och intressenter i bolag och organisationer.
- Som egen juridisk person ansvara för organisationens drift och personal.

Kommunalförbundets arbetssätt

Den nya organisationen skall arbeta med utskott/beredningar som var och en bär ett särskilt ansvar för beredning och genomförande av beslutade uppdrag inom olika sakområden. Exempel på områden kan vara tillväxt-, näringslivs- och infrastrukturfrågor. Inom dessa och andra prioriterade områden (som kan variera över tid) bör grupper av politiker få uppdrag att agera på hela Fyrbodals uppdrag. Det är angeläget att ansvariga politiker får möjlighet att fördjupa sig i frågor och som talesmän agera för hela regionen i samspelet med andra aktörer. Detta innebär att organisationen agerar med respektive sakområde som utgångspunkt och inte utifrån de olika delregionala strukturerna inom Fyrbodal.

Direktionen tillsätter dessa utskott/beredningar och kan därvid utse ledamöter även utanför direktionen. Ordförande skall dock utses ur direktionen för att få en bred och tydlig förankring. Varje grupp ska ha sitt tjänstemannastöd från organisationens kansli. Även tjänstemän som är anställda hos någon av medlemskommunerna skall på uppdrag av förbundet kunna finnas med i utförandet av arbetsuppgifterna. Detta är nödvändigt för att gemensamt skall kunna ha den styrka och spets i kompetens som förväntas i många av uppdragen. Att på detta sätt låna ut resurser till gemensamma uppdrag skall givetvis i första hand vara för korta begränsade tidsperioder och alltid i samråd med kommunen.

Västra Götalandsregionen har för närvarande tre beredningar inom områdena regional utveckling, kultur och miljö. I dessa beredningar finns politiskt valda representanter från Fyrbodal. Kommunalförbundet skall i sin arbetsordning precisera hur dessa ledamöter får legitimitet och förankring för sitt arbete.

Noteras skall att varumärkena Bohuslän, Dalsland och Fyrstad ska kunna fortsätta att utvecklas och stärkas även inom ramen för det nya arbetet. I arbetet med utvecklingsfrågor kopplade till besöksnäring är t ex varumärkena Bohuslän och Dalsland av helt avgörande betydelse för framgång. I andra sammanhang kopplade t ex till EU-projekt med anknytning till teknik så är Fyrstad som begrepp av stor betydelse. Detta betyder också att det skall vara möjligt att tillsätta grupper som arbetar med frågor som primärt berör bara en geografisk delregion i Fyrbodal. Grundprincipen ska dock alltid vara att det är frågans art och inte tidigare geografiska strukturer som avgör hur den hanteras.

Organisationsform

Fyrbodals kommunalförbund skall styras av en direktion.

Direktionen består av en ledamot från respektive kommun. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg får på grund av befolkningstal ytterligare ett mandat. Detta innebär att direktionen får 17 ledamöter. Samtliga ledamöter har en personlig ersättare. I möjligaste mån skall ordinarie ledamot från varje kommun vara kommunstyrelsens ordförande. Ersättaren och de extra

mandaten från Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg bör vara vice ordförande eller oppositionsledare i respektive kommunstyrelse. Ersättare har rätt att närvara på styrelsemötena. I övrigt avgör direktionen själv vilka som får närvara på direktionens sammanträden. Denna driftsform innebär att direktionen får ansvar för såväl beslut som verkställighet.

För att bredda den politiska insynen och delaktigheten i förbundets arbete skall extra mandat kunna tillsättas. Detta efter särskilt beslut i direktionen. Dessa mandat innebär att man har yttranderätt men inte beslutsrätt i styrelsen. Endast politiska partier som är representerade i någon av kommunernas kommunstyrelser kan erhålla dessa extra mandat.

Direktionen skall inom sig välja ett arbetsutskott. Detta utskott skall bestå av fem ledamöter.

Direktionen skall också inom sig välja ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Direktionen fastställer organisation och bemanning för förbundets verksamhet.

För att uppnå bästa möjliga handlingskraft i direktionen är det viktigt att kommunerna genom respektive kommunledning blir representerade i direktionen. Detta kan sammanfattas genom att markera att detta är kommunernas och inte partiernas samverkansorganisation.

Direktionens sammansättning speglar valresultatet i varje kommun och till dess kommunstyrelse.

Detta innebära att enskilda partier inte får det avtryck i direktionen som man hade fått om sammansättningen skall spegla varje enskilt partis totala valresultat i hela Fyrbodalen. Därmed kommer inte heller genusperspektivet att kunna beaktas på det sätt som vore önskvärt.

Initiativrätt

Ärenden i förbundet får väckas av

- ledamot och ersättare i förbundsdirektionen,
- förbundsmedlem genom kommunfullmäktige eller kommunstyrelse,
- organ under förbundsdirektionen om direktionen själv föreskrivit sådan rätt.
-

Finansiering och ekonomisk styrning

Kostnaderna för förbundets verksamhet skall, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna samt andel i förbundets tillgångar och skulder skall fördelas i förhållande till invånareantalet i respektive kommun.

Direktionen kan i budgetförslag föreslå annan fördelningsgrund för del av verksamhet. Detta förutsätter att berörda kommuner accepterar detta förslag.

Förbundsledningen skall årligen fastställa en budget för förbundets verksamhet senast under september året före verksamhetsåret. Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt förbundsavgift. Budgeten skall dessutom innehålla en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden. Detta innebär en rullande treårsplan.

Förbundsdirektionens budget skall delges förbundsmedlemmarna senast under september året före verksamhetsåret. Varje enskilt projekt där förbundet är projektägare skall redovisas separat.

Ersättning till förtroendeuppdrag

Varje kommun (i förekommande fall politiskt parti) skall stå för sina respektive kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag som ledamöter i förbundsdirektionen. Förtroendevalda som utses till uppdrag för förbundet av direktionen kan efter särskilt beslut ersättas för de kostnader (ej arvode) som föranleds av uppdraget. Valda revisorer skall ersättas av förbundet.

Direktionen skall fastställa riktlinjer för ersättning till förtroendevalda.

Organisationens resurser

Personal

Kommunalförbundet skall rekrytera en basbemanning. Den föreslagna basfinansieringen möjliggör att förbundet anställer 5-6 fasta tjänster. Direktionen skall fastställa tjänstemannaorganisation efter förslag från förbundschefen.

De föreslagna uppdragen och uppgifterna innebär att arbetsuppgifter övertas från nuvarande organisationer. Delar av den fast anställda personalen kommer också att erbjudas arbete i den nya organisationen. Detta gäller även projektanställda i de projekt som övertas av kommunalförbundet.

Förbundet skall tillägna sig den kompetens som krävs för tidigare redovisade arbetsuppgifter. Detta innebär inte nödvändigtvis att förbundets egen fast anställd personal själva besitter all den kunskap som krävs. Kunskap och resurser kan och bör hämtas från tjänstemän som har sin anställning hos kommunerna och lånas in för kortare eller längre uppdrag.

Ekonomi

Förbundsdirektionen fastställer årligen en budget för förbundet. Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt förbundsavgift. Den nivå som diskuterats för förbundsavgiften är 25 kr/innevånare och år.

Förbundsavgiften per kommun och helår framgår av sidan 11.

Direktionen bör ges i uppdrag att utreda om särskilda projektmedel inför verksamhetsåret 2006 skall ställas till förbundets förfogande.

Lokalisering

Direktionen för Fyrbodals Kommunalförbund har sitt säte i Uddevalla. Även förbundets kansli placeras i Uddevalla.

Projekt och enskilda arbetsuppgifter kan komma att etablera arbetsställen i de delar av regionen där respektive projekt har sin naturliga hemvist.

Genomförandeplan

- Förslaget går i december 2004 ut till kommunerna för slutligt ställningstagande.
- Beslut från kommunerna senast 28 februari.
- Uppstart nytt förbund och konstituerande direktionmöte 1 april 2005, då förbundschefen tillträder. Samtidigt börjar verksamheter och projekt överförs till organisationen.
- Kommunerna betalar full medlemsavgift till förbundet från och med 1 juli 2005.